

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVII.

V Celovcu, 20. oktobra 1898.

Štev. 29.

V a b i l o.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

v nedeljo dne 23. oktobra 1898, ob 3. uri popoldne,

javen shod

v gostilni pri g. Schleicherju v Logivasi nad Vrbo.

Ob ugodnem vremenu na prostem.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika. — 2. O političnem položaju. — 3. Ali je rešitve kmetškemu stanu? — 4. Kakšnih šol je koroškim Slovincem potreba? — 5. Nasveti. — 6. Prosta zabava in petje.

Slovenski kmetje! Pridite vsi. Vstop imajo vsi, ki se izkažejo z vabilom. **Odbor.**

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

Obstrukcija odnehala.

Česar nismo pričakovali, to se je dogodilo: Obstrukcija je odnehala, razsajalci so umolknili, levičarji ne kričijo več, ne teptajo z nogami, ne vihtijo pestij, ne razbijajo po klopéh, obnašajo se povsem krotko, mirno in dostojno — vsaj na videz. Na dnevnem redu so nujni predlogi, ki jih je stavila vlada, ali ki so jih nasvetovale levičarske nemške stranke. Osamljeni Schönerejanci skušajo semtertja motiti posvetovanja, a zabraniti jih ne morejo. Razprave so jako žive, vendar stvarne. Vladni nasprotniki izkoriščajo do dobrega svojo pravico s tem, da ostro napadajo grofa Thuna in njegovo vlado. Toda poslanci so na delu in ta prikazen je velike važnosti. — Do danes, ko vam pišem te vrstice, smo imeli 8 javnih sej. Jedro glavnih razprav je to-le:

2. seja.

V 2. seji dne 29. septembra je vlada izročila celo kopo (22) postavnih načrtov, po katerih naj bi se dognala avstro-ogerska pogodba. Poslanec Schwegel vložil v imenu liberalnih nemških veleposestnikov nujni predlog, v katerem zahteva, naj vlada pové, kaj se je dogovorila glede nagodbe z ogersko vlado in naj se brez odloga vrši prvo branje nagodbenih predlog. Isto nasvetujejo tudi dr. Funke v imenu nemško napredne stranke, dr. Lueger v imenu krščanskih socializmov in dr. Verkauf v imenu socialnih demokratov. Načelniki nemško-liberalne in nemške ljudske stranke zahtevajo, da vlada takoj odpravi jezikovne naredbe. Znova je podanih več predlogov, stavljenih že v prejšnjih zasedanjih, med temi, da se obtoži grof Badeni zaradi znanih dogodkov in zaradi podpore za časopis: „Reichswehr“. Posl. Kaiser in tovariši tožijo grofa Thuna in vlado, ker uporablja § 14, da bi dognala avstro-ogersko pogodbo brez parlamenta, s čemur bi bila kršena ustava. Raznih samostalnih predlogov je bilo prečitanih 106 in 63 vprašanj do vlade. Na to je predsednik dr. Fuchs predlagal za prihodnjo sejo, naj pride na dnevni red volitev kvotne deputacije in prvo čitanje vladnih predlog o nagodbi z Ogorsko. Predsedniku so pritrdili poslanci: Dascinsky in Verkauf (socialni demokrati), baron Dipauli (kat. ljudska stranka), dr. Gross (nemška napredna stranka), Javorski (Poljak), dr. Lueger (krščanska socialna stranka) in dr. Engel (Mladočeh); vsi so izjavili, da je parlamentarna razprava o nagodbi neobhodno potrebna; kajti samo po tem potu je mogoče, odpraviti dolžbe, ki škodujejo Avstriji.

Ugovarjala sta samo dr. Steinwender (nemška ljudska stranka) in Wolf. Oba povdarjata, da

grofu Thunu ni mar za to, da se nagodba prerešeta v zbornici, temveč le za to, da se dražijo Nemci. Zeló ostro se je izrazil dr. Lueger, ki je med drugim dejal: „Za me in mojo stranko so nagodbeni predlogi nekaj strašnega, in edini pot, da jih odklonimo, je, da jih v zbornici razpravljamo. Kdor temu ugovarja, izdaja koristi ljudstva in je sorkrivec Badenijev.“ Wolf surovo moti dr. Luegerja, na kar ga krščanski socialisti pitajo s psovkami: „Ušivec, izdajalec!“

Med interpelacijami so važne pritožbe slovenskih poslancev o nepostavnem postopanju graškega nadsodišča, katero je izključilo slovenščino pri obravnavah in je naročilo notarski zbornici kranski, da mora razglasiti uradna naznanila v nemškem jeziku in pritožbe zoper ravnanje pravosodnega ministra, ki je imenoval za čisto slovenska c. kr. okraja v Ljutomeru na Štajerskem in v Železno Kapljo na Koroškem slovenščine nezmožna c. kr. notarja.

3. seja.

Ob pričetku 3. seje dne 30. sept. so bili voljeni člani v kvotno deputacijo. Pred volitvijo je zahteval Schönerer glasovanje po imenih. Ker njegov predlog ni obveljal, pričeli so njegovi pristaši grozno rogoviliti. Wolf se je oglasil za besedo, a predsednik mu je ni dal. Žato so Schönerejanci še dolgo časa ropotali in Wolf je predsedniku zaklical: „Jaz vam izrekam svoje zaničevanje.“ (Obéni smeh!) Po volitvi kvotne deputacije je najprej spregovoril ministerski predsednik grof Thun. Bila bi velika škoda — je povdarjal govornik — škoda za ljudstvo in za celo državo, ako bi vlada morala umakniti svoje predloge za nagodbo. Edini ste vlada in večina v tem, da se razpravljajo nagodbeni predlogi v zbornici — a zdi se, tudi manjšina je tega mnenja. Poslanci, zastopniki ljudstva, imajo velike pravice, pa tudi velike dolžnosti, zato pozivljva manjšino, naj odjenja od svojega nestrpnega kljubovanja, ki nasprotuje parlamentarnim načelom. — Posl. Schwegel, ki je obširno podpiral nujnost svojega večerajšnjega predloga, je vprašal grofa Thuna, kako da ste se dogovorile obe vladi. Dolžnost ministerskega predsednika je, da odstrani zapreke, katere ovirajo delavnost parlamenta. Govornik se je odločno izrekal proti temu, da bi se dognala nagodba brez zbornice s pomočjo § 14. Zopet se oglasil ministerski predsednik in z nekoliko pikrimi besedami odgovarja Schwegelju, da ne sme zahtevati od njega, da bi dajal že danes pojasnilo o tem, kaj misli storiti, ako se nagodba ne reši parlamentarnim potom, t. j. v zbornici. Tako vprašati, bilo bi umestno še le potem, ko je že nastopil ta slučaj. Dolžnost poslancev in naloga tej zbornici je ta, da prične razpravo o nagodbi. Ko so nujnost Schwegeljevih predlogov še zagovarjali poslanci Prade, Dascynski, dr. Gross in dr. Lueger, prišlo je do glasovanja. Nujnost predloga, ki zahteva pojasnil o dogovorih med obema vladama za slučaj, da se v Avstriji nagodbeni predlogi ne rešijo parlamentarno, je večina odklonila, za nujnost pa, da pridejo nagodbeni predlogi takoj v prvo branje, so glasovali vsi poslanci, razun Schönerejancev in pristašev nemške ljudske stranke.

Prvo branje nagodbenih predlog.

O nagodbenih predlogih se je potem razpravljalo štiri dni zaporedoma (dne 3., 4., 5. in 6. oktobra). Zoper predloge je bilo oglašanih 63 govornikov, za nagodbo nijeden. Do besede so prišli v 4. seji dr. Verkauf, finančni minister dr. Kajzl, vitez Jaworski in dr. Lecher. Sodrug dr. Verkauf je v dolgem govoru pobijal predloge, ker so škodljivi národnemu gospodarstvu sploh, zlasti pa delavskim stanovom. Finančni minister dr. Kajzl je razlagal poglobljene točke predložene nagodbe z Ogorsko in je skušal jih zagovarjati. Neljubo je dirnulo poslance, ko je minister hvalisal Ogorsko, češ, da tamkaj vlada nema toliko težav, kakor v Avstriji in da se Ogorska nenavadno hitro razvija med tem, ko Avstrija na obrtniškem in gospodarskem polju zaostaja. Omenil je, da stoji avstrijska vlada na stališču, da se mora kvota za Avstrijo znižati in da vlada tudi ni proti temu, ako se gledé piva in žganja predlagana užitnina zniža. Minister je končal z besedami: Nagodba ni samo vprašanje totranskih dežel, ampak vprašanje avstro-ogerske mogočne države. Ako bi prišla gospodarska jednota (zveza) v nevarnost skoz to, da se odbije pogodba, tedaj bi ne bilo prizadeto samo zastopstvo na zunaj, prizadeta bi bila tudi skupna armada.“ (Ploskanje na desnici — mrmanje in eljen-klici na levici.)

Za ministrom je vodja desnice vitez Jaworski zagotavljal vlado, da jo bode večina pri parlamentarni rešitvi nagodb podpirala. Izjava grofa Thuna, da se opira na desnico in zagotovilo vodje desnice kaže, da se snuje med vlado in desnico tesnejša zveza. Že pred to sejo je šla govornica v zbornici, da je grof Thun dobil od cesarja pooblastilo, okleniti se popolnoma desnice, iz njene srede si izbirati nove ministre in odslej po načelu večine vladati.

V 5. seji dne 4. oktobra, ki se je zavoljo cerkvene slovesnosti povodom godu presvitlega cesarja pričela še le ob eni uri, je prvi govornik Kaiser v imenu nemških národovcev izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti temu, da se nagodbeni predlogi izročijo kakemu odseku, ker si šteje v svojo dolžnost, da čim preje onemogoči parlamentarno rešitev nagodbe. Ob pričetku govora je zbadal govornik tudi slovenske poslance. Prečital je izjavo katoliške národne stranke v „Slovincu“, in proti-izjavo liberalcev v „Slovenskem Národu“ ter omenil, da so si Slovenci gledé nagodbe z Ogorsko privoščili prav lahko postopanje. En del je za nagodbo, drugi pa proti nji. Porogljivo prečita neko razpravo v „Slovenskem Národu“, v kateri se slovenskim poslancem svetuje, naj glasujejo za nagodbo; saj škodo od nagodbe bodo trpele le bogate dežele, n. pr. Češka, Moravska, ne pa revne in zadolžene slovenske pokrajine. To nesramno očitjanje je ob koncu seje potom stvarnega popravka v imenu slovenskih poslancev možato zavrnil posl. vitez Berks, rekoč: Slovenski poslanci odločno odklanjajo sumničenje, kakor da bi bili v kaki zvezi s „Slovenskim Národom“ in da obsojajo tako pisavo.

Za Kaiser-jem je govoril jako robato plemeniti zastopnik koroških veleposestnikov, poslanec Millesi. Ošteval je Madžare, češ, da je to národ, ki je vedno živel in hoče živeti le na troške svojih sosedov. Pozivlja vlado, naj zbornici izroči druge nagodbene predloge ali naj pusti, da Madžari pretgajo vez z Avstrijo in proglasijo svojo neodvisnost. — Štajerski nemško-nacionalni poslanec Girstmayer kaže na to, kar ogerska vlada stori na Ogorskem v korist in napredek kmetovalcem in vinogradnikom, in kako se to pri nas zanemarja. Ministerstvo poljedelstva, pravi Girstmayer, postalo je v Avstriji pribežališče takim ljudem, kateri o poljedelstvu nič ne razumijo. — Dr. Mengler je ostro obsojeval stališče naše vlade proti ogerski o tej zadevi in potem srečno dospel zopet do jezikovnih naredb.

V 6. seji so prišli do besede dr. Roser, Schlessinger, dr. Lueger, Noske, Hannich in dr. Chiari. Edini govor vodje kršč. socializmov, dr. Luegerja, je našel dosti poslušalcev. Predbacial je Madžarom, da hočejo Avstrijo povsem ponižati v svoje sebične namene. Predlogi, ki se tičejo davka na žganje, pivo in na sladkor, so darilo tvorničarjem, davek na petrolej je poklon za Galicijo, zlata veljava pa je nagrada Židom. Glede kvote je rekel govornik, da jo je treba pravično razdeliti. Njegova stranka hoče imeti pojasnilo o tajni pogodbi z Ogorsko in o dogovorih z Mladočehi.

V 7. seji dne 6. oktobra je imel konečno besedo glavni proti-govornik dr. Fournier. Povdarjal je, da se med celo dolgo trajno razpravo ni oglasil nobeden poslanec, ki bi branil nagodbene predloge. Zaključil je z izjavo, da bodo Nemci glasovali proti temu, da bi se predlogi izročili odseku. Na to je zbornica z veliko večino glasovala za predlog viteza Jaworski-ga, naj se voli iz vse zbornice poseben

Naročajte in razširjajte „Mir“!

Služba organista in cerkovnika
se odda s 1. januarjem 1899 v Št. Juriju na Strmcu. Pošta Vrba (Velden) na Koroškem. Več pové farni urad.

Vzgojišče za deklice

(Internat)
čč. šolskih sester v Narodni šoli
družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.
V hiši je dvorazredna ljudska šola, poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.
Šolsko leto se začne dné 3. novembra t. l. Plačila 8 gl. mesečno.
Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Dečka, ki se hoče izučiti za kovača, vsprejme takoj Matija Novizansky, kovač v Hüttenberg-u na Koroškem.

Pozor!
Novi, fini, dobri
SVINČNIKI
„Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Z načelom, da kar se zalaga pod imenom dične naše družbe — mora biti najboljša kakovosti, da se obdrži in ostane v trajni rabi, založil sem s privolenjem slavnega vodstva nove, fine svinčnike v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“, izdelane od prve svetovne firme te stroke: **L. C. Hardtmuth na Dunaju.**
Da se udomačijo ti novi, edino dobri svinčniki v vsaki narodni hiši, po pisarnah in šolah, in da se moje dobro blagó ne zamenja s kakimi slabimi izdelki, izdanimi na ime družbe, zato
zahtevajte, kupujte in v lastno korist rabite le svinčnike, ki imajo poleg družbinega imena utinjeno tudi tovarniško znamko
L. C. Hardtmuth.
Moje blago je prama-blago. Le k prama-blagu pri-utisne firma L. C. Hardtmuth svojo znamko.
Cena svinčnikom je po 1, 2, 3, 4 in 7 kr. kos; v dvanajstoricah ceneje, prekupovalcem rabat.
Zalaga in prodaja

Ivan Bonač

trgovina s papirjem in šolskimi potrebščinami v Ljubljani. Založnik priznane najlepših slovenskih razglednih dopisnic v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“ s podobo nje prvomestnika veleč. gosp. Tomo Zupana.
Cena za kos 5 kr., 100 kosov 4 gl. franko.

Misa,
v kateri se nahaja stara in vedno dobro obiskana gostilna s pekarijo, se zaradi smrti gospodarja takoj prodá. Naslov posestnice se izvé pri upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXII. c. kr. državna loterija.

Za zasebne dobrodelné namene tustranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 12034 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 401.800 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčejejo dohodki c. kr. loterije.
Žrebanje je nepreklicno dné 15. decembra 1898. l.

Edna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Mizarskega pomočnika vsprejme takoj Jan. Srebotnik, mizar v Libeličah. (Leifling bei Unterdrauburg.)

Priporočilo.

Podpisani se uljudno priporoča slavnim cerkvenim predstojništvom in prečastiti duhovščini za izdelovanje novih in popravljanje starih cerkvenih orgelj, in zagotavlja, da bode vsako delo v tej stroki izvrševal vestno in točno

Peter Anderjaš,

izdelovatelj orgelj v Lipi
(pošta Vrba) na Koroškem.

JANEZ KUCHAR
izdelovatelj orgelj v Št. Lenartu pod Ljubelom
pošta Podgoró na Koroškem,
priporoča se, zjamčujoč dobro in kolikor mogoče ceno izdelovanje, za vsa v to stroko spadajoča dela. Potrebna znanja si je pridobil pri gospodih Jenlich-u v Draždanih, Weigl-u v Stuttgartu in po več avstrijskih mestih, ter prosi za zaupanje p. i. čast. duhovščine in cerkvenih predstojništev.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

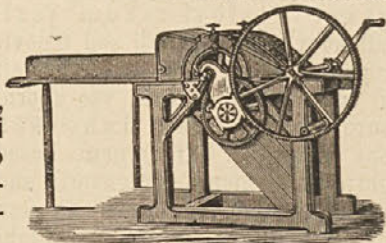
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adnergasse šte. 19.

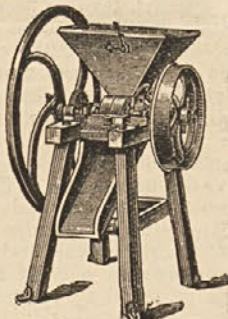
nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Najnovejši stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste šteditne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice za mnoge gospodarske namene itd.,
nadalje:

robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, izdeluje v priznani izvrstni sestavi

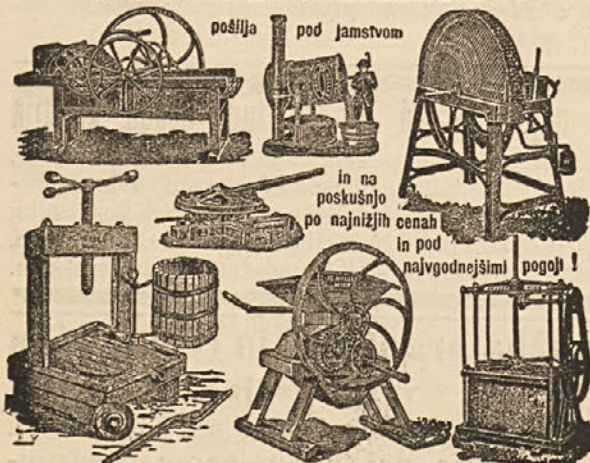
PH. MAYFARTH in sođr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II. Taborstrasse 76.

Odlikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnamimi.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

VSÍ STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, murovo ali prirejeno, so vsakovrstne stroji.
Bogato ilustrovani 132 strani ceniki v slovenskem in nemškem jeziku na zalozanje takoj zastoj.
J. G. HELLER, DUNAJ
PRATERSTRASSE 49.
Préprodajatelj se iščóje.

Andrej Grohar,

črevljár v Celovcu, Fróhlihove ulice št. 10., rodóm Slovenec s Tolmínskiga, se priporoča svojim rojakom, kakor tudi čast. duhovščini v izdelovanje vseh vrst elegantnih in trpežnih črevljev.

Umetna gnojila za jesen!

Za sledeče cene — brezobvezno — se dobivajo:
Češka Tomaževa žliedra, 19% fosforove kisline . . . . . 2 gl. 72 kr. po 100 kil
Kainit Stassfurtov, z 12½% kalija . . . . . 2 „ 55 „ „

v celih vagonih na celovški postaji.
Superfosfat, 19% fosforove kisline, ki se taja v vodi . . . . . 4 „ 75 „
Amonijak-superfosfat, 12% fosforove kisline, 5% dušika . . . . . 6 „ 50 „
Žveplenokisli amonijak, 20% dušika . . . . . 13 „ 50 „
Koščenica brez kleja, 30% fosforove kisline, 1% dušika . . . . . 5 „ 50 „

v celih, ali tudi mešanih vagonih na vseh koroških železniških postajah.

Če se razdeljujejo celi vagoni gornjih gnojil na celovškem kolodvoru, zvišajo se gornje cene za 10 kr. pri 100 kil; če se dobiva blago v skladišču, zvišajo se cene za 20 kr.
Umetna gnojila se razpošiljajo samo po poštnem povzetju, ali če se blago takoj plača.
Na posebno željo preiskuje kmetijsko kemično poskuševališče c. k. kmetijske družbe v Celovcu vsa naštetá gnojila ter sme biti razlike: pri fosforovi kislini in kaliju za ½%, pri dušiku za ⅓%.

P. i. kmetovalce prosimo, da si gnojila za takoj ali za poznejše pošiljatve naročé čim prej, najdalje pa do

15. septembra 1898 za žitna polja, 1. novembra 1898 pa za travnike, ker tovarne zbog preobilnih naročil blago pošiljajo še le v nekaterih tednih.

Zaloga umetnih gnojil c. k. kmetijske družbe za Koroško

pri J. M. Rothauerju v Celovcu, beljaška cesta št. 1.